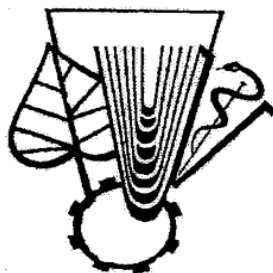

BULLETIN

*Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske,
lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy
pri SAV v Bratislave*

Bratislava 2018

**Bulletin Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave**

BULLETIN 2018, č. 42

**Sekretariát Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV:
Fakulta biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre
Tr. A. Hlinku 2
949 01 Nitra**

Názov: **BULLETIN 2018, č. 42**

Zostavil: prof. Ing. Jozef Golian, Dr.

Recenzenti: prof. Ing. Marcela Capcarová, PhD., Ing. Margita Kuklová, CSc.

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 18. 1. 2019
ako účelovú publikáciu.

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.

ISBN 978-80-552-1965-3

Obsah		
1.	Osudové osmičky a ich vplyv na osudy ľudí a inštitúcií	5
2.	Štátne programy výskumu a vývoja	7
3.	Súčasný stav a vývoj riešenia projektov v rámci Agentúry na podporu vedy a výskumu	9
4.	Odysea transformácie SAV	15
5.	Nositelia Fándlyho medaily 2018	18
6.	Jubilanti v roku 2018	20
	Univerzitný profesor Ing. Alexander Príbel, DrSc. 90-ročný	20
	prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc. deväťdesiatnikom	21
	K 85-tim narodeninám prof. Ing. Martina Halaja, CSc.	23
7.	Spomienky	24
	Za profesorom Václavom Komanom	24
8.	Správa o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave za rok 2018	26
9.	Plán podujatí na rok 2019	35
10.	Podujatia realizované v roku 2018	44
	Seminár o senzorickom hodnotení potravín	44
	Medzinárodná konferencia „Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2018“	46
	Pedologická konferencia 2018 „100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie“	48
	Pôdoznalecká exkurzia v Debrecíne a okolí (24.6. – 28.6.2018)	50
	Hygiena alimenterum XXXIX	52
11.	Výsledky súťaže 6. ročníka súťaže „Mladí vedci 2018“ vyhlásená SSPLPVV pri SAV v Bratislave	54

Osudové osmičky a ich vplyv na osudy ľudí a inštitúcií

Rok 2018 bol rokom viacerých významných výročí a zároveň bol rokom s povestnou osmičkou na konci. Z tohto pohľadu bolo na jeho začiatku množstvo očakávaní, čo prinesie, ako zmení osudy ľudí či inštitúcií. Azda za najvýznamnejšie možno považovať 100. výročie založenia Československa. Aj keď na Slovensku bolo akcií, ktoré si to pripomínali podstatne menej ako v Čechách, nič to na histórii nemení. Na Slovensku sme nezdíeľali oslavy spôsobom, ktorý by si pripomenul odkaz histórie pre súčasnosť aj pre budúcnosť. Je potrebné sa hlbšie zamyslieť nad našim osudom za ostatných 100 rokov a pomenovať príčiny, ktoré aj dnes vedú ľudí k určitej apatii voči spoločenskému daniu, politike, kultúre, vzdelávaniu a pod. Rok 1918 bol teda jedným z najsvetlejších rokov novodobej histórie nášho národa a určite bol oveľa pozitívnejší ako roky 1938, 1948 a 1968. Ako teda hodnotiť celé obdobie od roku 1918 po súčasnosť, s akou perspektívou a víziou pre budúcnosť a pre ďalších 100 rokov? Každý z nás prežil rôzne obdobia, rôzne formy spoločenského zriadenia a života. Staršia generácia sa pozerá na to rozdielnou optikou ovplyvnenou viacerými epochami a ich vplyvmi na život, kultúru a slobodu. Od roku 1989 máme slobodu, demokraciu a nezávislosť, avšak vytváranie pravidiel, ich uplatňovanie v praktickom živote a kontrola sú aj takmer po 30-tich rokoch nedostatočné. Rok 2018 nám to v mnohých ohľadoch potvrdil a potvrdil aj to, ako ťažko sa spoločnosť dokáže vyrovnáť s korupciou, kriminalitou, nezodpovednosťou, neodbornosťou, nekultúrnosťou, nevráživosťou a množstvom ďalších nezmyselností. Tieto ako aj ďalšie neduhy demokracie zároveň poukázali aj na našu vnútornú slabosť, nejednotnosť, rezignovanosť, nezáujem o veci verejné, nezáujem o kontrolu spoločenského života a pod. Môžeme tiež poukázať na to, že demokracia u nás sa vyvíja pomaly, máme však takú demokraciu akú dovoľíme a tolerujeme tým, ktorí vládnu a spravujú štát a inštitúcie v ňom. Viac ako 40 rokov totalitného režimu nás poznačilo tak, že ani už takmer 30 rokov po jej skončení si dostatočne neuvedomujeme silu vlastných rozhodnutí, vlastných mechanizmov kontroly a tolerujeme takmer všetko čo tolerovať je možné. Azda tým najsprávnejším slovíčkom je zodpovednosť, ktorá v demokratickej spoločnosti musí byť nad všetkým. Nesmieme dovoliť, aby zodpovednosť zlyhala, lebo vtedy zlyhá štát, spoločnosť aj jeho inštitúcie. Preto len zodpovední občania poznajúc históriu môžu ovplyvňovať súčasnosť a plánovať budúcnosť. Nízka miera zodpovednosti mnohých ľudí privedie k zlým rozhodnutiam, omylom, sklamaniam, depresii ba až nenávisti. Je dôležité vysvetľovať ľuďom, aké je dôležité v živote mať nejaké ciele, filozofiu života a nádej aj v ťažkých situáciách. Preto aj rok 2018 bol aj rokom nádejí ale aj rokom sklamaní a znechutenia z vývoja, stavu demokracie a slobody. Mnohí si ho môžeme porovnať nielen s osudovými rokmi ale aj s bežnými rokmi, avšak bez vlastnej zodpovednosti k životu a spoločnosti budeme len veľmi ťažko objektívne hodnotiť reálny stav. Potom to vedie mnohých ľudí k znevažovaniu aj toho dobrého, čo sa urobilo v minulosti, aj toho čo za nás urobili naši predkovia pred 50 resp. 100 rokmi. Naše osudy máme teda plne vo svojich rukách, nestačí len kritizovať a pohodlne sa niekam zviešť. Pre budúcnosť je potrebné urobiť ešte oveľa viac, je to však čoraz ťažšie a zložitejšie nájsť tých správnych ľudí, ktorí by dokázali spravovať štát a inštitúcie v ňom tak, aby na prvom mieste bola zodpovednosť a nie ziskuchtivosť a potláčanie princípov demokracie. Preto aj po 100 rokoch sa boj za slobodu a demokraciu nekončí, stále musíme bojovať s čoraz viac sofistikovanejšími spôsobmi záujmov ľudí, skupín a hľadať spôsoby, ako ich eliminovať. Ak to nebudeme robiť, tak stratíme aj tých 100 rokov, ktoré sme už nejako prežili.

V roku 2019 uplynie od našej „nežnej revolúcie“ 30 rokov a od vytvorenia samostatného Slovenského štátu sa veľa toho zmenilo, no nie vždy v prospech ľudí. Domnievali sme sa, že nepotrebujeme riadené hospodárstvo a že všetko vyrieši trh. Ukázalo sa však, že sú tu životne dôležité oblasti, ako je zdravie národa, vzdelanie, ochrana prírody – a

tie majú iné zákonitosti a treba ich aj správne usmerňovať. Aj keď sa v poslednom čase o tom viac hovorí a dávajú sa rôzne sľuby, v podstate sa nič nezmenilo a miesto toho, aby sme dobiehali vyspelejšie krajiny, tak v mnohých oblastiach viditeľne zaostávame stále viac.

Ak nebudeme hovoriť o problematike v zdravotníctve, v školstve, v právnej ochrane – tak najviac viditeľné je zaostávanie v poľnohospodárstve, v potravinovej sebestačnosti a s tým súvisiace problémy s ochranou prírody, ekológiou životného prostredia atď. V zahraničí práve táto oblasť získava prednostné právo, lebo potraviny sa stávajú už strategickou surovinou, nakoľko počet ľudí vo svete prudko rastie a potravinových zdrojov a najmä poľnohospodárskej pôdy neustále ubúda. Slovensko má ešte dostatok zdrojov na opätovné získanie potravinovej sebestačnosti, no je potrebné, aby sme sa tomu venovali s plnou vážnosťou na všetkých úrovniach riadenia. Musíme si uvedomiť, že poľnohospodárstvo nemôže byť na okraji spoločenského záujmu, hoci tam pracuje iba pomerne málo ľudí. Poľnohospodárstvo má podstatne širší celospoločenský dosah, ako je tvorba krajiny, ochrana prírody, zamestnanosť ľudí na vidieku, agroturistika, rastlinná i živočíšna výroba a produkcia surovín pre potravinársky priemysel a nakoniec podstatnou mierou prispieva i k plnohodnotnej výžive ľudí. Z tohto dôvodu na poľnohospodárstvo vo vyspelých krajinách štát podstatne viac ako u nás prispieva na rozvoj živočíšnej výroby, ale i obilovín, zeleniny a ovocia.

Od vzniku samostatného Slovenska nemáme jednoznačnú poľnohospodársku i potravinovú stratégiu. Neustále sa znižujú výmery ornej pôdy, vo veľkom sa ťaží drevo aj v národných parkoch, podstatne sa stále znižuje počet hospodárskych zvierat najmä hovädzieho dobytku (až vyše 75 %), ale aj ošípaných, hydiny a aj oviec a takto sme sa stali nesebestační a v obchodoch je iba cca 37 % potravinových výrobkov z vlastnej produkcie. Predtým sme boli plne sebestační a navyše sme až 30 % potravín vyvážali. Na druhej strane máme tisíce hektárov nevyužitých a zaburinených lúk a pasienkov a mnohí špekulanti dostávali iba za zmulčovanie pastvín peniaze, hoci nemali žiadnu živočíšnu výrobu. Takýchto problémov je ešte stále veľa a treba ich s plnou vážnosťou riešiť. Možno sa naozaj treba viac spoliehať na zdravý sedliacky rozum a mať jasný spoločný dlhodobý cieľ bez ohľadu na vládnucu politickú stranu.

Ak chceme, aby si Slovensko zachovalo svoju prírodu, svoje bohaté tradície, skvalitnilo život na vidieku a získalo čo najväčšiu potravinovú sebestačnosť, tak je naozaj potrebné všestranne pomôcť poľnohospodárstvu. Treba v skutočnosti zmeniť doterajšie často krát negatívne myslenie ľudí o podradnej práci v poľnohospodárstve. Vo vyspelých štátoch práca v poľnohospodárstve je vysoko spoločensky oceňovaná a to možno i viac ako ostatné profesie. Možno sa nám treba venovať viac národnej hrdosti, nášmu stále krásnemu Slovensku! Aj to je odkaz osmičkových rokov pre súčasnosť, pretože v minulosti nám práve niektoré z týchto rokov skomplikovali rozvoj nášho vidieka, poľnohospodárstva a kvality života.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda SSPLPVV

Názov: **BULLETIN 2018, č. 42**
Zostavil: prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Rok vydania: 2019
Náklad: 200 ks
Tlač: Vydavateľstvo SPU v Nitre

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.

ISBN 978-80-552-1965-3